

Pritz Pál: A relativizálás elfogadhatatlansága

A mai magyar történészek közül kevesen tudják annyira izgalomban tartani, vélekedéseinek felülvizsgálatára, illetve ellentmondásra ingerelni az olvasót, mint Pritz Pál. Nem posztmodern, határozottan állítja tanulmánykötetének bevezetésében, hogy fő vonásaiban lehetséges az objektivitás és a múlt pontos rekonstruálása. Két bekezdéssel alább viszont csaknem elháríthatatlannak véli a torzítást, amely abból következik, hogy „az elmúltat a ma szemüvegén keresztül nézzük...” Pritz professzor maga is számos ponton ugrik át egy-egy markáns, ítélkező mondattal a jelenbe. Nem vitás: őt is vezetik heves jelenkori indulatok jóra is, félre is. Könyvének legnagyobb értéke, hogy a mai kor (nemzet)pusztító hatású féligazságai-félhazugságai ellen kikelve nagyon árnyalt képet ad, sok-sok elfeledett, de lényeges részletet kinagyítva a magyar sorsfordulókról és sorsfordító személyiségekről: Tisza Istvánról, Jásziról, Károlyiról, Horthyról, Telekiről, Trianonról, a két világháborúba való belesodródásról, az 1945 utáni évekről. És főleg az 1918-as forradalomról, mert Pritz, bár óvakodik attól, hogy világnézetileg meghatározza magát, igazából októberista. Bizony, kényszerpályából is választhattak volna jobbakat eleink... A kötet mélypontja az Antall Józsefről szóló, szörnyen elfogult dolgozat, amelyben teljességgel alaptalanul vádolja az egykori miniszterelnököt azzal, hogy „a makulátlanul demokratikus berendezkedés tántoríthatatlan híve volt”.

Nemzetközi Magyarorságtudományi Társaság

Révész Sándor: hvg online 2017. január 11.